

Tsjechov en de grote lokroep van het geld

THEATER – HOLLAND FESTIVAL

DE KERSENTUIN

Door ITA

Gezien 16/6, ITA

Te zien t/m 23/6 en 22 t/m 28/8, aldaar

De Engelse regisseur Simon McBurney maakt zijn debuut bij Ivo van Hove's ITA met een überklassieker: Tsjechov's *De kersentuin*. Waar Van Hove in de Angelsaksische wereld 'a maximalist minimalist' wordt genoemd – met spaarzame theatermiddelen voert hij de intensiteit tot het uiterste op – zou je McBurney een minimalistische maximalist kunnen noemen. In zijn voorstellingen gebeurt veel, maar de impact lijkt eronder.

Zo ook *De kersentuin*, die tegelijk komisch, tragisch en geëngageerd wil zijn, in alledrie die registers mooie momenten heeft, maar als geheel onbevredigend blijft. Opvallendste kenmerk aan deze encensering zijn de beige pakken, bloemetjesjurken, wijde pijpen en brede stropdassen (ontwerp Fauve Ryckebusch). McBurney verplaatste de handeling – rond de spijzieke Amanda (Chris Nietvelt) die haar landgoed moet verkopen – naar het Nederland van de jaren zeventig.

De vet aangezette vormgeving geeft zeker aan het begin ruimte voor kluchtige scènes. De spelers komen door gemimede deuren (met geluidseffect) het houten platform op dat de kinderkamer voorstelt. Eromheen een enorm grasveld, omsloten door

een rond videoscherm dat een Hollands landschap met elektriciteitsmasten en energiecentrale toont. De stemmen van achter op het toneel krijgen een lichte echo mee, alsof ze vanuit een flashback praten.

Slavernijverleden

Hoe clownesk de personages zich ook gedragen, Tsjechov toont altijd ergens hun tragische kern: het zelfinzicht van de kletsgrage, lolly's sabbelende broer (Bart Slegers), het nihilisme van de stuntelige boekhouder (Robert de Hoog), de onbeantwoorde liefde van de verstandige maar saaie dochter (Janni Goslinga). Het blijft prachtig te zien hoe de acteurs een komische act kunnen doen en dan met een handbeweging of een halve zin de ijzingwekkende afgrond van hun personages kunnen laten zien.

Het geëngageerde aspect gaat over de schulden uit het verleden die we meedragen. Op het landgoed is jaren geleden het zoontje van Amanda verdronken. We horen hem af en toe nog

om haar roepen. Intrigerend is het moment dat een gewonde, zwarte man (Ruurt de Maesschalk) het podium opstruikelt en door Amanda wordt afgepoeierd. Hij blijft staan terwijl eeuwige student Peter (Majd Mardo) een gloedvolle monoloog over de voorwaartse schuld van lijfeigenschap houdt. "Om in het heden te leven moeten we afrekenen met het verleden." Zo verbindt McBurney knap Tsjechov aan het onverwerkte Nederlandse slavernijverleden.

In zijn maatschappijkritiek lijkt de-

De kersentuin wil komisch, tragisch én geëngageerd zijn

ze voorstelling op *Kinderen van de Zon* van Van Hove uit 2011: een intellectuele elite heeft haar verantwoordelijkheid verzaakt met gebeuzel en hedonisme. Alleen selfmade zakenman Steven (Gijs Scholten van Aschat), zoon van een arbeider op het landgoed, weet te handelen en koopt het landgoed om er op een nieuwe manier geld mee te gaan verdienen.

Aan het eind staan het kind en de zwarte voorbijganger bij de stervende huisdienaar (Hugo Koolschijn), die vergeten is bij het afsluiten van het landgoed. Een beeld dat zegt: we hebben onze kinderen, onze ouderen en onze minderheden niet beschermd tegen de grote lokroep van het geld die ná de jaren zeventig weerklonk.

Tegelijk echoot dit beeld een foto die ik zag van klimaatsactiviste Greta Thunberg en Barack Obama. Ik kan me moeilijk voorstellen dat de makers zo snel hebben kunnen reageren, maar het resultaat is een intrigerende combinatie van boete en hoop.

Simon van den Berg